

RIGSREVISIONEN

Notat til Statsrevisorerne om tilrettelæggelsen af en eventuel større undersøgelse af forsvarets materielanskaffelser

Maj
2008

revision
revision
revision

Tilrettelæggelsen af en eventuel større undersøgelse af forsvarets materielanskaffelser

14. maj 2008

RN A508/08

I. Baggrund

1. På Statsrevisorernes møde den 6. februar 2008 lovede jeg at redegøre for, hvorledes en eventuel større tværgående undersøgelse af forsvarets materielanskaffelser kunne tilrettelægges.

II. Tilrettelæggelsen af større materielanskaffelser

2. Forsvarets større materielanskaffelser er underlagt Forsvarets Materieltjenestes ansvar. Materieltjenesten blev oprettet den 1. januar 2007 på baggrund af forsvarsforliget 2005-2009 vedrørende etableringen af forsvarets funktionelle tjenester. Materieltjenesten ligger under Forsvarskommandoens ansvarsområde. Chefen for Materieltjenesten rapporterer ligeledes til Forsvarsministeriet.

3. Materieltjenesten har ansvaret for at anskaffe og drive forsvarets militære materiel. Materieltjenesten administrerer ca. halvdelen af forsvarets budget, hvilket udgør ca. 9. mia. kr. Samlet set administrerer Forsvarets Materieltjeneste i øjeblikket op imod 750 materielanskaffelsesprojekter.

Review af Forsvarets Materieltjeneste

4. Forsvarskommandoen har ultimo 2007 bestilt en ekstern konsulentundersøgelse af Forsvarets Materieltjeneste ultimo 2007. Undersøgelsen har til formål at afdække grundlæggende problemområder i forbindelse med forsvarets større materielanskaffelser, herunder at vurdere effekten af igangværende eller planlagte initiativer, samt fremkomme med løsningsforslag.

5. Den overordnede vurdering på nuværende tidspunkt er, at forsvarets enkelte værn generelt set er tilfredse med kvaliteten af det leverede materiel, men at der mangler fokus på materiellets samlede levetid og levetidsomkostningerne. Endvidere er det vurderingen, at anskaffelserne viser manglende anvendelse af standardiserede processer og metoder, hvilket medfører, at vigtige elementer i anskaffelsesprocessen ikke har haft tilstrækkeligt fokus, herunder risikovurderinger og systematisk opsamling af erfaringer.

6. Konsulentundersøgelsen skal resultere i et forslag til en transformation af Forsvarets Materieltjeneste, der skal gennemføres med henblik på at optimere anskaffelsesprocessen. Det skal bl.a. ske ved udarbejdelsen af en best practice for større materielanskaffelser.

Forsvarets rapportering om anskaffelsesprojekter

7. Den løbende projektstyring af anskaffelsesprojekterne i Forsvarets Materieltjeneste foretages ved et trafiklyssystem, der viser projekternes status i grøn, gul eller rød. Grøn viser, at projektet forløber som planlagt. Gul viser, at det kan forudses, at projektet ikke kan afvikles efter planen, og at de opståede risici skal analyseres, og forebyggende handlinger anbefales til igangsættelse. Rød viser, at en risiko er blevet et problem for anskaffelsen, og at der bør foretages en korrigerende handling, så projektet kan bringes tilbage på sporet og følge planen.

8. Forsvarsministeriet besluttede medio 2007, at Forsvarskommandoen og Forsvarets Materieltjeneste skulle etablere dette særlige rapporteringssystem for forsvarets større materielanskaffelser, som ministeriet har adgang til og kan anvende som led i ministeriets løbende tilsyn med forsvaret.

Rigsrevisionen har i forbindelse med udarbejdelsen af dette notat drøftet rapporteringssystemet med Forsvarsministeriet. Ultimo marts 2008 var 3 projekter i rød, 19 projekter i gul og 81 projekter i grøn, i alt 103 større anskaffelsesprojekter.

III. Tilrettelæggelse af en eventuel større undersøgelse

9. Forsvaret har i forbindelse med dets større materielanskaffelser inden for de seneste år oplevet væsentlige problemer og manglende målopfyldelse i forbindelse med forberedelsen og gennemførelsen af en række større projekter.

10. Rigsrevisionen har bl.a. i forbindelse med undersøgelser af forsvarets større materielanskaffelser, såsom Tårnfalken i 2006, OceanEye-radaren i 2007 og 2008 samt EH-101 rednings- og troppetransporthelikopterne i 2008, konstateret en række problemstillinger på tværs af anskaffelserne.

11. De konstaterede problemer har bl.a. omfattet:

- opgørelsen af behov og opstilling af krav til materiellet
- forsvarets beregning af levetidsomkostningerne for anskaffelserne
- orientering af Folketinget om større materielanskaffelser
- forsvarets styring af og rapportering om større materielanskaffelsesprojekter
- forsvarets varetagelse af kontraktfunktionen
- ibrugtagning, drift og vedligeholdelse af materiellet.

12. Jeg forventer på baggrund af de konstaterede problemområder, at tilrettelæggelsen af en eventuel større undersøgelse af forsvarets større materielanskaffelser kan omfatte følgende emner:

- forsvarets forberedelse af større materielanskaffelser, herunder opstilling af krav til anskaffelserne, evaluering af mulige leverandører og anvendelse af best practice i forhold til udlandet
- forsvarets proces for udarbejdelse og godkendelse af den økonomiske ramme for anskaffelsen af materiellet
- forsvarets beregning af levetidsomkostningerne for større materielanskaffelser
- forsvarets styring af større materielanskaffelser
- forsvarets systemer for rapportering om anskaffelsesprojekter
- forsvarets varetagelse af kontraktfunktionen generelt i forbindelse med større materielanskaffelser
- Forsvarsministeriets løbende tilsyn med forsvarets materielanskaffelsesprojekter og rapportering til Folketinget
- ibrugtagning, drift og vedligeholdelse af materiellet.

Undersøgelsen vil indeholde en vurdering af den foreslåede transformation af Forsvarets Materieltjeneste. Vurderingen vil omfatte, hvordan transformationen kan håndtere de risici, der er konstateret i forbindelse med gennemførelsen af tidligere anskaffelser, samt hvorvidt den fremtidige tilrettelæggelse af forsvarets større anskaffelsesprojekter kan siges at være i overensstemmelse med standarder for best practice.

13. Undersøgelsen planlægges bl.a. gennemført ved en gennemgang af et udvalg af forsvarets materielanskaffelsesprojekter.

Jeg finder, at udvælgelsen af projekter kan foretages på baggrund af følgende udvælgelseskriterier:

- Repræsentativitet – den enkelte materielanskaffelse skal udgøre et væsentligt element i forsvarets operative kapaciteter.
- Økonomisk væsentlighed – den enkelte materielanskaffelse skal have en værdi på over 100 mio. kr. (priseniveau 2007).
- Risici i relation til tid, omkostninger og kvalitet.
- Anskaffelsen er foretaget ved særskilt aktstykke i Finansudvalget.

14. Hvis Statsrevisorerne ønsker det, gennemfører jeg gerne en undersøgelse som skitseret, der forventes afgivet i 2009. Jeg skal for god ordens skyld understrege, at undersøgelsens endelige udformning vil blive fastlagt i forbindelse med Rigsrevisionens nærmere planlægning. Jeg vil endvidere lade det indgå i overvejelserne, hvordan jeg med fordel kan anvende eksterne eksperter og erfaringer fra udenlandske rigsrevisioner.

Henrik Otbo